

2020-03-12
SFS dnr P2-15/1920
Till Utbildningsdepartementet

Remissvar:

Bättre studiestöd till äldre

Utbildningsdepartementets dnr: U2019/04318/UH

Sveriges förenade studentkårer (SFS) har av Utbildningsdepartementet fått möjlighet att yttra sig över remissen Bättre studiestöd till äldre. SFS ser överlag positivt på att utöka möjligheten att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna. SFS anser att studiemedelssystemet ska möjliggöra studier under hela livet. Dock hade SFS velat gå längre än de nu föreslagna åtgärderna.

Ett statligt finansierat studiemedelssystem är helt nödvändigt för att alla människor ska ha likvärdiga möjligheter att söka sig till högre utbildning. För att studiemedlet ska tjäna sitt syfte måste det vara anpassat efter samhällets kostnadsnivåer. Studiemedlet måste kunna täcka grundläggande kostnader och utgifter kopplat till rekreation och fritid. Merpart av studiemedlet bör bestå av bidrag från staten. Arbete vid sidan av studierna ska vara en möjlighet och inte en nödvändighet för att kunna finansiera sin studietid. Vidare måste studiemedlet vara utformat på ett sådant sätt att människors socioekonomiska bakgrund eller familjesituation inte utgör ett hinder för att ta del av studiemedlet eller högre utbildning. Studiemedelssystemet bör möjliggöra studier under hela livet. Systemet för studiemedel måste, precis som övriga delar av trygghetssystemet, vara anpassat efter en heterogen studentgrupp för att garantera att alla oavsett bakgrund vågar ta steget in i den högre utbildningen.

Utredningen föreslår en nedtrappning i rätten att låna som ska börja vid 51 år och sluta vid 60 år, samt att studieskulden ska avskrivas vid 71 år. Ett livslångt lärande borde dock innebära att det finns förutsättning att när som helst i livet söka sig till högre

utbildning. Därför borde nedtrappningen ske ännu senare och åldersbegränsningen för hur sent i livet det går att söka studiemedel ändras till pensionsåldern. Samtidigt bör studieskulden alltid avskrivas vid pension eftersom frånvaron av avskrivning skapar dåliga incitament för individer att söka sig till utbildningar som leder till yrken med en låg inkomst och att studera senare i livet. Detta är i synnerhet viktigt nu och framöver då det råder brist inom flera välfärdsyrken där vi behöver mer utbildad personal. Möjligheten att utbilda sig såväl som att finna sin väg till högre utbildning bör vara samma såväl sent som tidigt i livet.

Utredningen föreslår att den som är 40 år och äldre bör kunna få studiemedel längre tid än nuvarande veckogräns under förutsättningen att det finns arbetsmarknadsskäl, dvs att det finns ett samhälleligt behov av utbildningen. SFS anser att det är positivt att veckogränserna utökas, då den ekonomiska tryggheten är viktigt för att kunna och våga studera högre upp åldern. Dock är den även viktig för yngre studenter, i synnerhet då utbildningarna blivit längre i och med Bologna-processen. Dagens långa utbildningar gör det nämligen svårt inom nuvarande studiemedelssystem att korrigera för felval eller skaffa sig flera kompetenser och samtidigt få studiemedlet att räcka hela utbildningstiden. SFS menar att utökade veckogränser för samtliga skulle göra det möjligt för alla att våga ställa om när som helst i livet. SFS vill därför se en generell utökning av veckogränsen från dagens 240 veckor till 320 veckor för samtliga studenter.

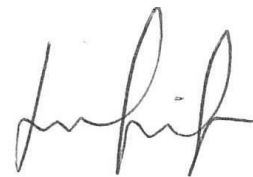
SFS ställer sig även kritiska till begreppet "samhälleligt behov". Utredningen uppger att samhälleligt behov innebär studier på gymnasienivå eller eftergymnasial nivå som kan förväntas leda till ett yrke där det råder brist på utbildad arbetskraft när den studerande beräknas vara klar med utbildningen. Dock menar SFS att sådana bedömningar ofta är förknippade med politiska och ekonomiska särintressen där olika samhällsaktörer gör mycket olika bedömningar. Dessutom kan det vara svårt att förutse hur den framtida arbetsmarknaden kommer att se ut, då utvecklingen av exempelvis ny teknik kan gå mycket snabbt och ändra arbetsmarknadens villkor. En utbildning är många gånger mycket mer än en yrkesexamen och resulterar inte sällan i helt nya näringar. SFS menar att dessa argument ger ytterligare skäl att höja veckogränserna.

En aspekt som SFS saknar i remissen är en utredning av möjligheten att kunna separera bidragsveckorna och låneveckorna. Idag är antalet bidragsveckor och låneveckor sammanlänkade. Det innebär att om du studerar en termin och bara sökt bidrag från CSN förbrukar du även din rätt till lån från CSN under motsvarande antal veckor. Exempelvis går det inte att bara söka bidrag ett visst antal veckor för att spara på sina veckor man kan få lån på. Detta är ett system som straffar individer som väljer att bara söka bidragsdelen av CSN. Studiemedelssystemet bör inte styra hur man finansierar sina studier genom att pressa studenter att belåna sig själva, utan studiemedlet bör vara en möjlighet att finansiera sina studier, oavsett om man mottagit bidrag tidigare. SFS tycker således inte att man bör straffa de som endast väljer att söka bidragsdelen av CSN. Således vill vi att man delar upp bidragsveckorna och låneveckorna så att man förbrukar veckorna var för sig.

Matilda Strömberg
Ordförande

matilda.stromberg@sfs.se
070-545 70 45

Frida Sundqvist
Politisk sekreterare

frida.sundqvist@sfs.se
073-042 43 49